

Vetenskapligt namn: *Cotula coronopifolia*

Namnets betydelse: Namnet *Cotula* kommer från den grekiska *kotulen*, som betyder liten kopp, som syftar på den lilla grop som finns vid de stjälkomfattande bladens bas av arter i denna släkt. Namnet *coronopifolia* betyder "med blad som *Coronopus*". *Coronopus* betyder kråkfot, med hänvisning till bladets form.

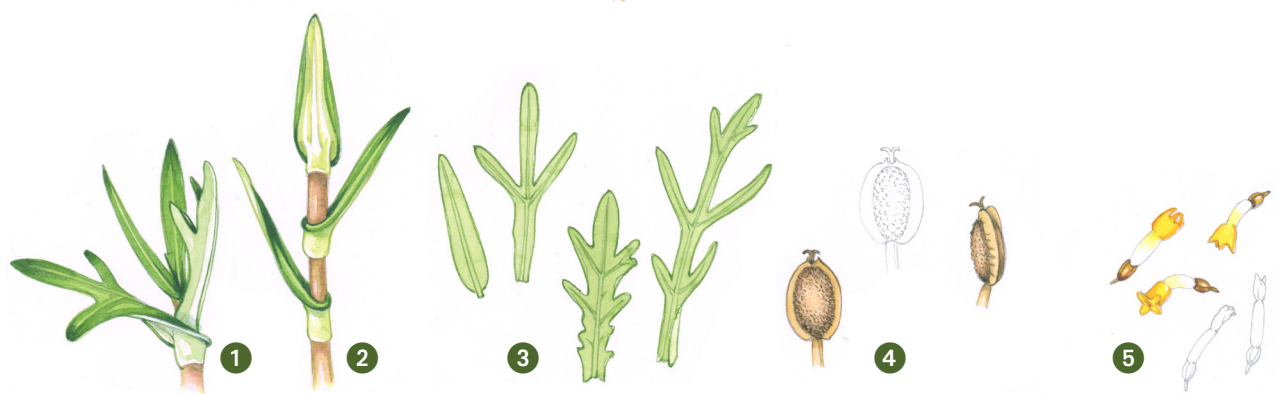
STRANDKOTULA

Cotula coronopifolia

Strandkotula är salttolerant och växer gärna på fuktiga platser och i bräckt vatten, ofta nära havet men ogillar skugga och frost. Den härstammar från Sydafrika och tros framför allt ha spridit sig världen över med hjälp av barlasttankar på fartyg. Men den används också som dammväxt och kan sprida sig från trädgårdar.

Ursprung

Strandkotula är en sydafrikansk asterväxt som redan under 1700-talet nådde Europa, troligen med barlast, och som sedan har spritt sig och naturaliserats på havsstränder i Syd- och Västeuropa som en pionjärväxt i näringsrika jordar av våtmarker och havsstränder, i både färskt och bräckt vatten. Det första fyndet i Europa gjordes vid tyska Nordsjökusten redan 1739 och till Danmark kom arten 1806. Fynd av strandkotula i Sverige finns dokumenterade och belagda sedan 1853. I Skåne och Blekinge, samt på Öland och Gotland finns färskare fynd från 1997 och framåt. Växtens utseende som en knapp med lysande gul färg har på engelska gett den namnet mässingsknapp (brass buttons). I Nederländerna och Kalifornien är dess namn guldknapp och med det namnet saluförs den numera i Sverige som kantväxt vid trädgårdsdammar. Hultén (1971) använder namnet kråkfot, en försvenskning av det latinska artepitetet *coronopifolia* och som syftar på bladens utseende.

1. Stammarna är tjocka och svampiga och upp till 30 centimeter långa. 2. De lansformade bladen sitter alternerande. 3. Bladens färg är ljus till mörkgrön eller lila och bladens bas bildar en mantel runt stjälkarna. 4. Fröna gror lätt i många olika jordar och är livskraftiga i ett till två år. 5. De gula blommorna, skivblommor, bildar ett tätt blomhuvud, likt en knapp.

Så känner du igen strandkotula

Strandkotula kan vara både en flerårig och ettårig växt. Stammarna är tjocka och svampiga och upp till 30 centimeter långa. De lansformade bladen sitter alternerande och är 4–6 centimeter långa. Bladens färg är ljus till mörkgrön eller lila och bladens bas bildar en mantel runt stjälkarna. De gula blommorna, skivblommor, bildar ett tätt blomhuvud, likt en knapp. Blomhuvudena är 6–15 millimeter i diameter.

Det finns uppgifter om att varje växt årligen producerar 20 000–50 000 frön. Fröna gror lätt i många olika jordar och är livskraftiga i ett till två år. Frön sprids främst med vatten, men strandkotula kan också sprida sig vegetativt på grund av dess goda rotförmåga hos stamfragment.

Nationslistad

Strandkotula är ej listad på Sveriges förteckning över invasiva främmande arter men eftersom den är mycket invasiv bör du undvika att plantera den i din damm eller överlåta den till andra. Har du den redan i trädgården så försök gräva bort den. Om du hittar strandkotula i naturen – rapportera in det till Artportalen via www.invasivaarter.nu

Varför ska den inte finnas i Sverige?

Strandkotula utgör ett mycket allvarligt hot längs våra kuster med känsliga strandängar. Den sprider sig mycket snabbt i gyttebankar, och längs med strandängar.

Effekter på den biologiska mångfalden

Strandkotula bildar täta, tuvliknade mattor och dess snabba utbredning gör att den tränger undan andra arter och hotar därmed den biologiska mångfalden. Växten innehåller också en citrondoftande olja och ratas därmed av betesdjur.

Effekter på samhället

Som alla invasiva främmande arter kan det vara kostsamt för samhället att bekämpa dem och därefter återställa naturen.

Effekter i din trädgård

Strandkotula kan lätt ta över i trädgårdsdammar.

Effekter på din hälsa

Inga effekter finns noterade.

Så här utrotar du växten

Strandkotalas invasiva spridning gör den arbetsam att utrota och begränsa, om det ens går. I områden där den har fått fäste har den varit svår att begränsa genom uppgrävning, nerklippning och bränning.

Hantering av växtmaterial

Var försiktig vid hantering av växtavfall och jordmassor då de kan innehålla frön. Allt växtmaterial ska läggas i en hel sopsäck, som sedan sluts ordentligt och körs till den kommunala återvinningscentralen. Kontrollera först om den tar emot växtmaterial med invasiva växter. Alla gör inte det. Väl på anläggningen, ta reda på var växtmaterialet ska läggas. En del återvinningscentraler har specialcontainer enkom för farligt växtmaterial, annars ska det läggas i en behållare för brännbart material. Det ska absolut ej sorteras som växtavfall.

Kemisk bekämpning

Strandkotula ska ej bekämpas med kemiska bekämpningsmedel eftersom den växer i direkt närhet till vattendrag.

Misstas för strandkotula

I Sydafrika har man identifierat sju arter inom kotula-gruppen som växer i vattenmiljö, men ingen av dessa har hittats i Norden ännu. Gruppen kännetecknas av dess mantelbladbasen och skivformade blomhuvuden. I Norden kan den närmast förknippas med den invasiva främmande växten sjögull, *Nymphoides peltata*. Sjögull är en flytbladsväxt i familjen vattenk-lövern växter. Blommorna har gula kronblad, bladen är gröna och liknar mer en näckros.

Fakta om strandkotula

- *Sprider sig fort med hjälp sina frön och rotdeklar.*
- *Trivs längs med våra kuster.*
- *Nya bestånd kan orsakas av att frön följer med vattendrag.*
- *Är mycket svår att kontrollera och bekämpa.*
- *Plantan är inte giftig för människor eller djur.*

